

IV. évfolyam | 24. szám | 2022. 06. 16–22.

795 Ft | Éves előfizetőknek: 438 Ft
4,34 EUR | 15,9 RON | 410 DIN

mandiner

Egerszegi Krisztina

*Az ötszörös olimpia bajnok
családi értékekről,
új szerepéről
és a sportvilágot
fenyegető veszélyekről*

MAGYARORSZÁG KÉPES MEGRENDEZNI AZ OLIMPIÁT

www.mandiner.hu

KÜLFÖLD

Búza lehet, békeség nincs

| KOHÁN MÁTYÁS |

Szjevjerodonecki
életkép június 11-én

*„Kulcsfontosságú kérdés, hogy az oroszok
meg tudják-e szerezni a térség hídjait”*

Ukrán politikai hiba után orosz előretörést, túl erős rubelt, valamint bor és békesség hiányában legalább búzát hozhat a világnak a napokban a háború.

Néhány hete egy korábban ismeretlen kelet-ukrajnai városkán, Szjevjerodonecken van a világ szeme – május közepe óta e város térsége képezi az orosz–ukrán háború forró pontját. A Donyec folyó mentén fekvő Szjevjerodoneck, illetve a közeli Liszicsanszk térségében makacsan dúló harcok, illetve az ott tapasztalható orosz előnyomulás voltaképpen egy néhány héttel ezelőtti, azóta sem korrigált ukrán politikai hiba következménye. „Ukrajna elkövette ugyanazt a hibát, mint a háború elején Oroszország Kijev mellett. Politikai okokból bent maradt egy katonailag nehezen tartható pozícióban, nem törődve az árral” – nyilatkozta a helyzetről Demkó Attila biztonságpolitikai szakértő, az MCC Geopolitikai Műhelyének vezetője.

SZORULT HELYZETBEN AZ UKRÁNOK

A politikai okok nem különösebben komplikáltak: a szjevjerodonecki–liszicsanszki kis folyóparti kiszögellés a Luhanszki terület utolsó olyan része, amelyet Ukrajna ellenőriz, ha ez elvész, a közigazgatási egység – amely egyébként a Donbasz két területe közül a könnyebbik préda – teljes egészében orosz fennhatóság alá kerül. E politikai kudarc néhány hetes kitolásáért áldozza most fel Ukrajna itteni erőit, amelyek bekerítésével és ledarálásával Oroszország gyengíti a következő célpontot, a Donecki terület még ukrán kézen lévő részeit. Ez utóbbi szempontból egyébként kulcsfontosságú kérdés, hogy az oroszok meg tudják-e szerezni a térség hídjait, vagy fel kell robbantaniuk őket, jelentősen akadályozva ezzel saját további mozgásukat a Donecki terület felé.

Ukrajna a napokban még tartotta utolsó állásait, jelentős részben a Nyugatról érkező tűzsergő rendszereknek köszönhetően: a lengyel Krab, a francia CAESAR és az amerikai M109-es önjáró lövegekből, a brit M777-es és a brit–német–olasz fejlesztésű FH70-es vontatott tarackból a lengyel Keleti Tanulmányok Központja szerint 150 érkezett már Ukrajnába 50 szovjet rendszer mellett, Nagy-Britannia és az Egyesült Államok pedig közben elindította az ukrán katonák kiképzését egyes nyugati rakétasorozatvető-típusokra. Erre az angolszász nyomásra az orosz fél is reagált a sajátos módján: a Donyecki Népköztársaság két brit (Aiden Aslin, Shaun Pinner) és egy marokkói (Szaaudun Brahim) „zsoldost” állított bíróság elé és ítélte halálra – ezzel nyomatékot adva azon korábbi orosz bejelentésnek, hogy a nyugati országokból Ukrajnába harcolni érkező zsoldosokra nem vonatkozik a nemzetközi hadijog szerinti védelem. Számos szakértő felhívta a figyelmet arra, hogy a „zsoldosok” valójában az

ukrán hadsereg szerződéses katonái voltak, így igenis megilletné őket a hadifoglyoknak a nemzetközi jog szerint járó védelem.

Azonban a Donyecki Népköztársaság által elítéltek esetében gyakorlatilag mindegy, hogy zsoldosokról vagy szerződésesekről van szó, ugyanis az Oroszországon kívül jóformán senki által el nem ismert bábállamon csak akkor lehetne számonkérni a nemzetközi jogot, ha valaki leülne vele tárgyalni, amire a nyugati hatalmak még háborúba keveredett állampolgáraik megmentése érdekében sem lesznek hajlandók. Ez a probléma mindazonáltal rövid időn belül elhárulhat, ugyanis a héten is gőzerővel folyt az orosz hivatalnokok beáramlása az elfoglalt területek közigazgatásába, és döntés született arról is, hogy szeptember elsejével a Donbasz oroszok által elfoglalt részeinek iskolái átállnak az orosz tantervekre és követelményrendszerekre.

TÚL ERŐS LETT A RUBEL

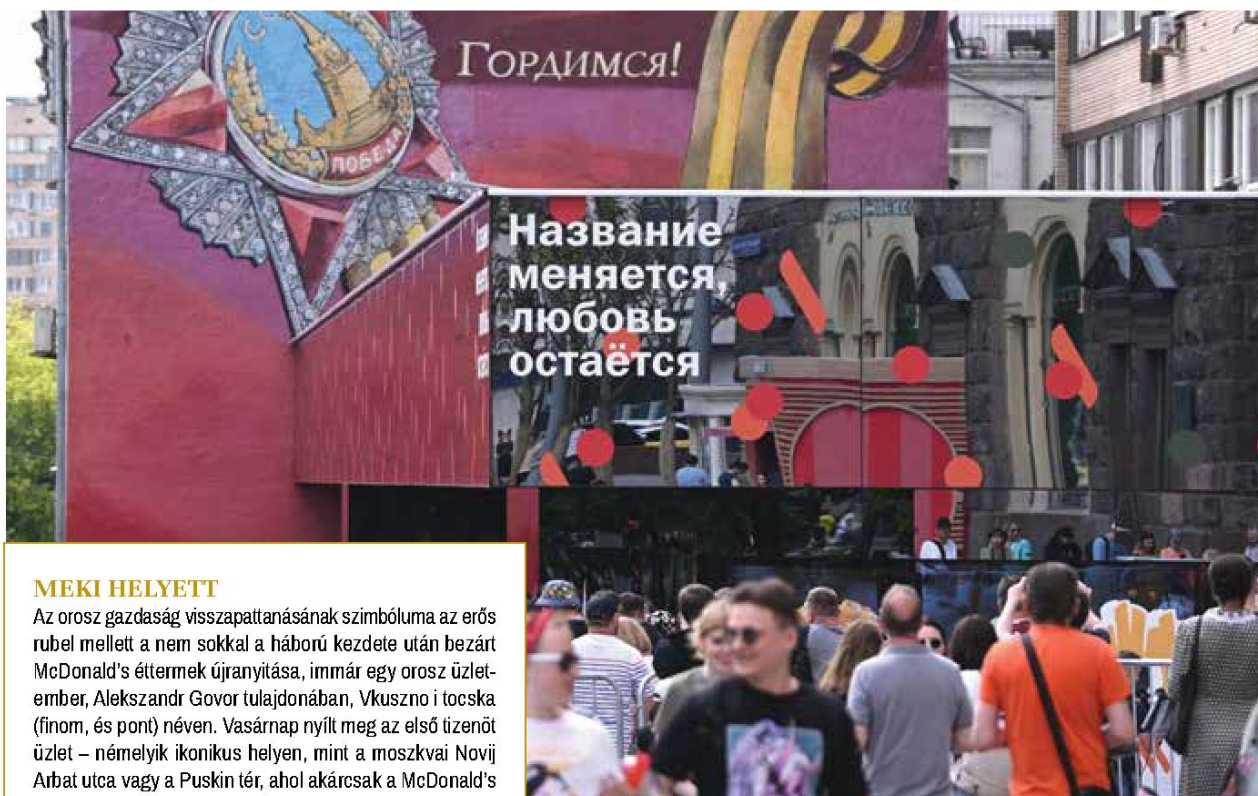
Míndeközben a hátszágban is sorakoznak a 400-as árfolyamot ostromló forint birodalmából alig érhető problémák: az orosz gazdaság számára feleslegesen erős a rubel, s ahogy a mi nemzeti bankunknak állnia kell a kellemetlen kérdéseket a soha nem látott mértékben értéktelen forintunk miatt, úgy kell Elvira Nabiullina orosz jegybankelnöknek magyarázkodnia, hogy miért teszi kockára az ország exportjának versenyképességét a lebegő árfolyamrendszer fenntartásával. Az orosz fizetőeszköz jóval erősebb, mint a háború előtt: egy dollárért 60 rubelt adnak, februárban még 72-75-öt. Bár a jegybank kitarthat az árfolyam lebegtetése mellett, mind az intézménytől, mint a kormánytól egyértelmű jelzések érkeztek arra vonatkozóan, hogy nem szeretne túl erős rubelt. A központi bank a múlt héten 11-ről 9,5 százalékra csökkentette az alapkamatot, ami egy olyan durva kamatvágási ciklus következő lépése, amilyentől Matolcsy György is megnyálná mind a tíz ujját. A háború kirobbantása után pár nappal, február 28-án a rubel védelmében 9,5-ről 20 százalékra rántották fel az alapkamatot, majd 17, 14, aztán 11 százalékra csökkentették, hogy most visszatérjenek a háború előtti szintre. Az infláció továbbra is magas, de az áprilisi 17,8-ről májusra 17 százalékra csökkent, így a jegybank már nem látja szükségét a márciusi monetáris szigoroknak.

A kormány oldaláról is alábbhagyott a rubelvédő szigor: a héten eltörölték azt a szabályozást, amelynek értelmében az exportőröknek kötelező volt valutabevételük 50 százalékát rubelre váltani. Az első intézkedést szintén február 28-án jelentette

FOTÓ: AFP / VIKTOR ANTONYUK / SPUTNIK

KÜLFÖLD

MEKI HELYETT

Az orosz gazdaság visszapattanásának szimbóluma az erős rubel mellett a nem sokkal a háború kezdete után bezárt McDonald's éttermek újrainyitása, immár egy orosz üzletember, Alekszandr Govor tulajdonában, Vkuszno i tocska (finom, és pont) néven. Vasárnap nyílt meg az első tizenöt üzlet – némelyik ikonikus helyen, mint a moszkvai Novij Arbat utca vagy a Puskin tér, ahol akárcsak a McDonald's 1990-es piacra lépésekor, most is óriási sorok alakultak ki az épület előtt. Govorék alapvetően igyekeztek nem változtatni a McDonald's kínálatán, az ételek nevét is csak annyira módosították, amennyire az amerikai burgerbárókkal kötött szerződés értelmében muszáj volt, a raktárról megmaradt szöszokon pedig jobb híján fekete festékkel takarták le az aranyszínű M betűt. Az árak valamivel magasabbak a McDonald'séinál, cserébe a krumpli már nem Németországból és Lengyelországból jön, hanem a Lipecki területről. Június végéig kétszáz helyen tervezik újrainyitni az orosz Mekit, és valószínűleg hamarosan helyreáll a teljes lánc, ugyanis Govorék két évig nem rúghatnak ki senkit a McDonald'stól átvett munkavállalók közül. Legnagyobb problémájukat minden bizonnyal a Coca-Cola jelenti majd, amely kivonult az orosz piacról; még vannak tartalékok, de már folyik a tender a hamarosan kifogyó üdítők kiváltására.

be Vladimir Putyin elnök, akkor még 80 százalékos volt kötelező rubelre váltani a devizában beérkező bevételekből az iszonyatos mértékben meggyengülő fizetőeszköz erősítésére. Most a gázbevételek átváltásának köszönhetően túlzottan is megerősödött rubel mellett már nincs rá szükség.

TÖRÖK GABONAKÍSÉRET

Az élelmezési helyzet kevésbé rózsás a világ azon részein, ahol a lakosság ukrán gabonán élt – a régóta rebesgetett gabonakrizis megoldására szerencsére történt lépés a múlt héten, ugyanis Szergej Lavrov orosz külügyminiszter Ankarába látogatott török kollégájához, Mevlüt Çavuşoğluhoz, hogy az ENSZ

„A Fekete-tengeren mind az oroszok, mind az ukránok helyeztek el aknákat”

által előkészített „gabonamentési akció” részleteiről tárgyaljanak. Törökország hajlandónak mutatkozott arra, hogy kíséretet nyújtson az ukrain kikötőkből gabonát szállító hajóknak, de Vahit Kirişçi mezőgazdasági miniszter arra is utalt, hogy országa 25 százalékkal a piaci ár alatt vásárolta meg az ukrán gabonát.

A gabonaexport technikai megvalósítása azonban nehézségekbe fog ütközni, ugyanis a Fekete-tengeren mind az oroszok, mind az ukránok helyeztek el aknákat – az oroszok az ukrán hadihajók mozgását korlátozandó, az ukránok pedig azért, hogy az orosz hadihajóktól védjék egyetlen megmaradt nagy kikötőjüket, Odesszát. A gabonaexportról ezért még Ukrajnával is tárgyalni kell, Kijev ugyanis biztonsági garanciákat követel annak érdekében, hogy az oroszok ne támadjanak rá Odesszára a gabonakorridor kihasználva. Az Ukrajnában rostokoló huszonnégy millió tonna gabona kijutása olyan üzenetet hordoz a világ számára, amilyenre az már majdnem négy hónapja vágyakozik: hogy ha bor és békeség nincs is, a búza által legalább van remény.

Moszkvaiak állnak sorba a McDonald's helyén létesített orosz étterem nyitáskor